

Pub. 15. num. 17.

2
DISSERTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA
DE
I V R E D E T R A C T V S
SPECIATIM
WIRTEMBERGICO

1773/1.

QVAM

JUVANTE DEO
RECTORE

UNIVERSITATIS EBERHARDINO-CAROLINAE
MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO DVCE ET DOMINO,

DOMINO

C A R O L O

DVCE WIRTEMBERGICÆ AC TECCIÆ rel. rel.
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVTORITATE

P R Æ S I D E

EBERH. CHRISTOPHORO CANZ,

PHILOSOPH. ET IVR. VTRIVSQUE DOCTORE, HVJVSQUE PROFESSORE
PVBLICO ORDINARIO, SERENISSIMI CONSILIARIO,

PATRONO ET PRÆCEPTORE SVO PIE DEVENERANDO
PRO GRADV DOCTORIS

DIE XXXI. MART. MDCCLXXIII.

PVBLICE TVEBITVR

AVTOR

CAROLVS FRIDERICVS ERBE, Neostadiensis,
LIBERALIVM ARTIVM, ac PHILOSOPHIÆ MAGISTER.

TV B I N G Æ, LITTERIS SIGMVNDIANIS.

DE
JURE DETRACTUS SPECIATIM WIR-
TEMBERGICO.

§. I.
INTROITVS.

 Jus detractus, nullo licet jure universali introductum, in omni tamen tantum non Germaniæ obtinet agro. Uti enim Juri nec Romano, nec Canonico *a*) suam debet originem; ita ex particularibus cujusque loci legibus & consuetudinibus, illius unice addiscenda ac dijudicanda est natura. Cum vero hæc varia sit pro diversitate locorum, neque unquam a loco ad locum, quam proxime adjacentem ullum argumentum ducere liceat; penitior singulorum, eo pertinentium, statutorum cognitio eximia prorsus sua se commendat utilitate. Neque proinde

specimine hoc meo Academico indignum arbitratus sum, si in jus detractus, quod in Wirtembergia viget, curatius inquirerem, illius naturam ex ipsis legibus Wirtembergicis, atque observantia ibi recepta derivarem, ac insignia, quæ prostant, singularia publici juris facerem, ipsi juri Germanico privato nonnihil lucis affundentia.

a) THOMASII *Diff. de jure detractiōnis ad Ordinat. Polit. Ducat. Magdeb. cap. 56. Hal. 1709. §. II — VII.*

§. II.

JVRIS DETRACTVS DEFINITIO, DIVISIO, JVRISQVE IN WIRTEMBERGIA VSVS.

Jus detractus, quod in parte bonorum in aliud territorium exportandorum fisco Principis inferenda ILL. SELCHOVIUS a) ponit; duplicis generis esse, vel ex ipsis liquet imperii legibus. b) Prouti enim illud vel adversus cives ac subditos, alio discedentes, vel adversus peregrinos, heredis aliove titulo facultates e territorio quodam repetentes exercetur, ita & vel jus emigrationis, *Nachsteuer*, *Nachschuß*, vel jus detractus in specie, *Abzug*, *Abschöß*, *Abschied*, c) audit. Vfus divisionis hujus in Wirtembergia est maximus, cum vi transactionis Tubingensis d. a. 1514. in recessu provinciali, d. XI. Mart. 1520. versu: *Zum Sechzehenden*, ac pluribus insequentibus diserte repetita, jus liberimum emigrandi omnibus subditis, sive liberi fuerint, sive homines proprii, absque ulla gabellæ præstatione concessum sit, d) atque ideo non nisi jus detractus in specie in hereditatibus, peregrinis quocunque modo delatis, locum habeat. e)

a) in *Elem. Jur. Germ. priv. §. 223. p. 308.*

b) *Rel.*

- b) *Rec. Imp. d. a. 1594. §. 82.* ubi in verbis: *auch gewöhnlich hergebrachter Nachsteuer, Abzug, jus emigrationis, & jus detractio- nis in specie probe a se invicem discernuntur.*
- c) ILLVSTR. WALCH. *vermischte Beytrage zum teutschen Recht.* P. I. p. 178.
- d) *Ordin. Provinc. Wirtemb. tit. 2. §. 7. & tit. 4. §. 2. 3.* HOCH- STETT. *Extracti Herz. General-Rescripte*, P. I. p. 115. & P. II. p. 54. CHRISTIAN FERD. HARPPRECHT *Diss. de jure subdito- rum emigrandi restricto.* Tub. 1755. §. 14. feqq. ubi fufius de li- bertate emigrandi subditorum Wirtemb. actum est.
- e) *Ordin. Provinc. Wirt. tit. 4. §. 5.*

§. III.

JVRIS DETRACTVS AEQVITAS.

Utut autem jus detractus in peregrinorum odium a) in-
 troduktum esse videatur, non tamen omni destituitur æqui-
 tate. Si enim taceam, quod veterum Romanorum vicesima,
 Gallorum jus Albinagii pari passu cum nostro jure detractus
 ambulent, neque unquam jura, quæ aliis gentibus justa sunt,
 Germanis injusta dici possint, vel ipsæ jam supremæ politicæ
 id suadent regulæ. Quemadmodum namque Principis cura
 non postrema hæc esse debet, ut bona, quæ in territorio suo
 parva sunt, ibi remaneant; ita ex altera parte etiam ipsi
 incumbit quam maxime, ut reipublicæ damnum refarcien-
 dum, & compensandum curet, quod non potest non ex trans-
 latione bonorum extra territorium in illam redundare, cum
 isto pacto nexui publico bona illa subducantur, nec sine ma-
 gno illius detrimento quantitas tributorum solvendorum mi-
 nuatur. b) Hoc ipsum agnovit Imp. Maximilianus I. in
 privile-

privilegio civitati Kemptrae dato, ubi confirmando huic jus detractus, sequentibus, ac, quæ heic adponantur, dignissimis verbis usus, statuit: "daß solches Abzugs-Geld zur Er-götzlichkeit des Abzugs und Nachtheils, so dadurch an der jähr-lichen Steuer beschicket, dienen solle." c)

- a) de quo veterum in peregrinos odio testantur jus WILDFANGIA-TUS, jus littoris, ALBINAGII, & alia partim, licet sub aliis modi-ficationibus ad hodiernum usque diem usitata jura.
- b) Ill. de SELCHOV. in Elem. J. Germ. §. 223. & scriptores ibi in n. 3. allegati. LUDEWIGS Hallische Gelehrte Anzeigen, P. I. LXV. Stück. p. 196.
- c) CRAMERS Wezlar. Nebenst. P. VI. n. 1. Ob, und wie ferne das Ab-zugs-Geld, wann es in einem Ort, oder Land bis daher nicht ein-geführt, noch erhoben worden, per novum statutum eingeführt werden könne? p. 3.

§. IV.

FUNDAMENTUM JURIS DETRACTUS.

Fundamentum Juris detractus in decisione earum potis-simum litium utramque facit paginam, quæ haud ita raro a) super censu detractiois inter fiscum principis, ac Magistra-tus superiori jurisdictione gaudentes oriuntur, utpote cum quibus in multis Germaniæ locis aliqua fisci communicata ju-ra sunt. Neque defuerunt proinde Jcti, qui, prouti in qui-busdam locis a Principe, in aliis a Magistratibus detractum exercere viderunt, mox superioritatem territorialem, mox jurisdictionem pro fundamento illius venditarunt, atque quam acerrime defenderunt. b) Utut vero hæc sint, ab utraque tamen sententia ipsæ Imperii recedunt leges, nihil minus, quam uni-

universaliter detractum permittentes. Cum enim ad ea tantum illum restringant loca, ubi legitime receptus probari potest; derivari certe, nequit unice ex superioritate territoriali, sed potissimum, quod in dijudicando eo sequi licet, fundamentum Germaniæ sunt mores, c) qui, uti teste GAILIO, in *Obs. L. II. O. 36, n. 9.* & multis aliis scriptoribus d) per universam fere Germaniam, ita & in specie in Wirtembergia recepti sunt. Ita enim *Ord. Prov. Wirt. in Tit. IV. §. 5.* „Wo aber eine Obrigkeit von den Unfern Abzug einzeucht, —, so sollen ihre Unterthanen von den Erbschafften, die sie unter unsrer Obrigkeit emphaben, Uns den Abzug des zehenden Pfennings zu geben auch schuldig seyn, und von Unfern Rent-Cammer-Rathen, daran nichts nachgelassen, und also in der Gleichheit gehalten werden.“ e)

a) Exemplum huc allegat. LEYS. in *sp. 429. m. 1 — 3.*

b) SCHRÖPETER *Diss. de gabella detractiois & emigrationis. Jen. 1678. §. XI.*

c) *Rec. Imp. d. a. 1555. §. 24.* „denen soll solcher Ab- und Zuzug auch Verkaufung ihrer Haab und Güter, gegen zimlichen billigen Abtrag der Leibeigenschaft, und Nachsteuer, wie es jedes Orts von Alters anhero üblich hergebracht, und gehalten worden ist, zuge lassen und bewilliget seyn“ *Sec. R. I. de a. 1594. §. 83.* „auch gewöhnlicher hergebrachter Nachsteuer, Abzug“, BERG. *Oecon. Jur. L. 1. t. 2. §. 18. n. 1.* KEMMER. *Access. Institut. L. 1. f. 4. l. 43. §. 3. Illustr. EISENHARD Erzählungen von besondern Rechts-Handeln, P. II. n. 5.*

d) THOMAS. *l. cit. §. 5.*

e) Qui passus *Ord. Prov. Wirt.* egregie firmat sententiam B. Perillustr. Dni a CRAMER, justiciam simul & æquitatem juris detractus ab æqualitate inter æquales fervanda repetentis, in *den Wezlar. Nebenstunden dict. P. VI. n. 1.*

JUS DETRACTUS HABENT PRINCIPES, NON
MAGISTRATUS MUNICIPALES, NISI EX PRIVI-
LEGIIS, AUT PRÆSCRIPTIONE IMMEMORIA-
LI, UTI CIVITAS HEIDENHEIMENSIS.

Jus detractum introducendi uti a sola dependet potestate legislativa a); ita jus etiam detractus non Magistratibus municipalibus, quippe qui ipsis legibus subsunt, sed Principibus tantum, aut iis vindicari potest, qui superioritate gaudent territoriali. Cum autem huic simul & jus privilegia concedendi insit, non raro videre est, quod Magistratus municipales, vel per modum privilegii, vel ex præscriptione immemoriali gabellam detractus jure exigant proprio. Præclarissimum hac de re exemplum exhibet nobis Civitas Heidenheimensis, quæ salvo tamen detractus jure Camerae Ducali in hereditatibus extraneis delatis competente, ex præscriptione immemoriali jus sibi detractus acquisivit, illo adhuc plenius. Deducit enim illa non ex bonis tantum hereditariis extra Civitatem transportandis gabellam detractiois, sed & contra omnem juris Wirtembergici analogiam, ex Civium emigrationum bonis censum emigrationis, ita, ut nulla habeatur ratio, an bona, quæ vel a civibus discedentibus, vel ab extraneis hereditibus exportantur, transferantur extra territorium, an vero in territorio, imo & in ipsis pagis, jurisdictioni Civitatis subjectis, remaneant, exceptis modo monasterio Herbrechtingensi, & pago Gerstetteni: En! ipsum extractum catastro Heidenheimensis; *Heidenheimer Kastnerey Lagerbuchs*; d. a. 1690. „was aber die Stadt Heidenheim anlangt, so ist ein jeder Burger, welcher ausser dem Burger-Recht zu Heidenheim hinweg, in oder ausserhalb der Herrschafft, ausgenommen gen Gerstetten und Herbrech-

brechtingen, ziehen, oder etwas hinaus erben thut, der Stadt den zehenden Pfenning zu geben schuldig, also vor Alters, und unfürdenklichen Jahren also herkommen, und ohne Eintrag männlichlich also gehalten und eingezogen worden. Die Heurath-Güter aber werden hierinnen befreyt, und ausgenommen, und wird von selbigen kein Abzug gegeben.

a) CRAM. Wezlar. Nebenstunden loco cit. §. 7.

§. VI.

CIVITAS TUTTLINGENSIS IDEM JUS DETRACTUS HABET.

Eodem fere jure cum civitate Heidenheimensi gaudet Tuttinga, quæ, licet censu emigrationis destituta sit, tamen ex bonis hereditariis extra Civitatem; illiusque præfecturam transferendis loco gabellæ detractus vicesimam (von zwanzig ein Pfund) detrahit. Et praxis quidem ibi recepta non sine omni æquitate nihil facit discriminis, an hereditas talis delata sit subdito Wirtembergico, alii civitati adscripto, an vero extraneo, cum ratio introducti detractus in utroque æqualiter procedat casu. Neque vero & hoc Civitatis Tuttingensis jus detractus præjudicat Camera Ducali intuitu hereditatum extraneis delatarum, vi ipsius catastro Tuttingensis, Tuttinger Kellerey-Lagerbuchs, ita habentis: „Zu Tuttingen in der Stadt und Amt wird von der Herrschaft Wirtemberg wegen der Freyzug gehalten, und von demjenigen, was die außerhalb Lands geßenen hinaus vererben und bringen, der Abzug gegeben, und genommen, inmassen der Land-Tags-Abschied vom Jahr Ein tausend fünf hundert, Sechzig und fünf, und die Hochfürstliche Wirtembergische Landes-Ordnung ausweisen.

B

Aber

Aber die von Tuttingen haben je und allwegen, und noch einen Abzug gehabt, und neben der Herrschafft Abzug folgender Massen genommen. Welcher ein Gut, oder ein Erb aus der Stadt zeucht, nehmt, oder gibt, es sey an Geld, oder Geldwerth, der gibt der Stadt zu Abzug je von zwanzig Pfundt Hellern Ein Pfund Heller laut des Stadt - Buchs.

§. VII.

REDITUS EX DETRACTIONE PERTINENT AD
FISCVM.

Controversa olim inter JCtos fuit quaestio, an reditus ex detractu redundantes ad fiscum Principis an vero ad aërium publicum pertineant? sed salva jam res est, cum ex communi Ddrum Juris publici sententia non nisi Regalibus minoribus a) accenteri debeant, quæ per omnem tantum non Germaniam Principis adplicantur fisco. Ea enim reddituum est ratio, ut perpetui identidem aërio, extraordinarii vero quales ex detractu provenientes sunt, fisco adsignentur. Hinc ipsa etiam Praxis hodiernum recepta testatur, quod fere ubique in Germania gabella detractus fisci cedat commodis, quam & in specie Wirtembergia sequitur vi Ord. Prov. Wirt. Tit. IV. §. 5. ubi detractus ad Camerae Ducalis reditus (*Rent-Cammer*) refertur.

a) ILLVSTR. PÜTTER in Inst. jur. publ. German. edit. 1776. L. VII. C. V. §. 354.

§. VIII.

MODUS IN WIRTEMBERGIA IN DETRACTIO-
NE GABELLAE OBSERVANDVS.

Cum vero facile evenire possit, ut hereditates extraneis delatae ad Camerae Ducalis notitiam non perveniant; atque inde ipsius redditibus praedictum inferatur; vi novell. Constit. d. 24. Jul. 1620. n. 2. a) prospectum est, ut quavis hereditatis divisio officialibus Camerae (*denen Beamten*) sub poena X. florenorum denuntietur. Quamvis autem his isto pacto non possit constare, quid heredis aut legatarii titulo extraneo relictum sit, & quanta inde gabella Camerae Ducali debeatur; expresse tamen prohibita ipsis est deductio gabellae, b) sed tenentur potius illi relationem suam in omnibus detractus causis ad Cameram Ducalem facere, quae quantitatem deinde gabellae detrahendae rescribit, cognitione tamen super illis, uti in aliis iustitiae causis, Consilio Regiminis relicta.

a) in *Append. Ord. Prov. Wirt. p.*

b) *Reser. gen. d. 19. Jan. & 9. Apr. 1702. d. 29. Jun. 1648. HOCHSTETT. Extrakt. Reser. Ducalium p. 115. 1q. „Was aber den Abzug — als sollen die Beamten — einigen Abzug oder Nachsteuer weder nachsehen, noch auch von jemand vor sich selbst einziehen, sondern alle dergleichen zutragende Fälle mit guten Umständen zu Fürstlicher Rent-Cammer berichten, und Bescheids erwarten etc.*

§. IX.

QUANTITAS GABELLAE IN WIRTEMBERGIA
EST DECIMA PARS, NISI CONVENTIO-
NES PARTICVLARES OBSTENT.

Quantitas gabellae pro diversitate locorum tam varia est,

ut in aliquibus locis centesima, in aliis quinquagesima, alibi vicesima, alibi decima quinta aut duodecima, imo interdum & quarta aut tertia pars loco illius solvarur. In Wirtembergia vero uti in plerisque locis decima pro illa adoptata pars est, adeo, ut sine ullo discrimine ab omni extraneis delata hereditate eam exigere jubeat Legislatur, *a)* nisi vel jus retorsionis, vel conventiones speciales aliud velint. Quemadmodum autem in hisce ineundis paratissimam se subinde præbuit Wirtembergia, *b)* ita multa tam cum diversis statibus imperii, quam & cum immediatis nobilibus prostant pacta, quibus gabella vel in totum remissa, vel ita restricta fuit, ut ab uno floreno tres tantum crucigeri illius loco exigentur. Pleniorem singulorum horum pactorum enumerationem exhibet Rescr. Gen. d. 13. Maji. 1551. quod & ideo dissertationi nostræ appendicis loco adponere eo satius duximus, cum in decidendis detractus Wirtembergici causis non possit non omne ferre punctum.

a) Ord. Prov. Wirt. t. IV. §. 5.

b) Ord. eadem l. c. §. 4.

§. X.

A QUONAM TEMPORE GABELLA DEBEATUR?

Tempus, a quo detrahendæ gbellæ jus fisco competit, est ipsum delatæ hereditatis momentum, ita, ut ne is quidem ab illa immunis fiat, qui statim post aditam hereditatem jus sibi civitatis in domicilio defuncti acquisivit. Nec igitur dubitari potest, quin gabella debeatur & solvenda sit ante, quam bona exportentur, modo iis non imputentur debita defuncti. Bona enim non intelliguntur nisi deducto ære alieno. l. 39. §. 1. de V. S. l. 11. de i. fisc. Ne vero fiscus ex illorum exportatione suo privetur

vetur jure, cautum est in Legibus Imperii, quod impositio arresti, quam & Wirtembergia jubet in *Rescr. Gen. dd. 29. Jun. 1648.* apud HOCHST. in *Extr. Rescr. Ducal. P. I. p. 116.* tamdiu in rebus hereditariis licita sit, donec de gabella satisfactum fuerit. *Rec. Imp. d. a. 1594. §. 83. und so viel — wollen wir, daß die Constitutio arrestorum — ad licita de jure permitta arresta, welche ratione contractus confessati, rei judicata, conventionis, pacti, transactionis, consuetudinis, privilegii, auch gewöhnlich hergebrachter Nachsteuer, Abzugs, rechtmäßig erlangten, und gewöhnlichen Zolls halben sich zu tragen möchten, nicht zu extendiren seyn &c.*

§. XI.

BONA, QUÆ GABELLÆ SUBSUNT.

Bona, de quibus gabella hæc detrahitur, sunt omnia illa, quæ titulo hereditario defunctus extraneo reliquit, sive sint corporalia, sive incorporalia, mobilia, aut immobilia, dummodo in ipso defuncti extent domicilio. Si enim sita sunt extra hoc, alia est ratio bonorum mobilium, alia immobilium. Subsunt videlicet detractui mobilia in loco domicilii defuncti, licet & alibi, quam in illo, reperiantur, cum juris æstimatione personam domini sui ita sequantur, ipsiusque ossibus ita adhæreant, ut in loco domicilii, non vero ubi temporis gratia translata sunt, civiliter existere videantur. *l. 32. de pignor.* De immobilibus autem solvi gabella debet, non in loco domicilii defuncti, sed in loco, ubi sita sunt, cum hujus tantum jurisdictioni subjaceant, *l. 1. 2. 3. C. ubi in rem actio.* neque jura domicilii ultra ejusdem territorii extendere se possint limites. *l. ult. de jurisd.*

§. XII.

ÆSTIMATIO BONORUM QUO MODO PRÆ-
SERTIM IN WIRTEMBERGIA INSTI-
TUENDA SIT?

Quemadmodum autem computatio quantitatis gabelle curata esse nequit, nisi de vero bonorum exportandorum pretio constet; ita legitima & eorum eo magis necessaria videtur æstimatio, cum mobilia præsertim pretiosiora, haud raro actu exportentur, imo & verum rerum venditarum pretium facile reticeri possit. Ne igitur fiscus ullo circumveniat modo, ne & ipsi heredes extranei aliquod sentiant præjudicium, tutissimum & optimum judicavit LEYSERVS a) si editio documentorum super rebus hereditariis confectorum peratur, & ex earum ibi determinato pretio ipsa quantitas gabelle definiatur, cum recte hæc subinde decernatur, si ad verum indagandam reputetur necessaria. Idem observatur & in Wirtembergia, cum computatio decimæ deductus ex pretio, e venditis bonis hereditariis redacto, disertis prohibeatur verbis, & pro unica illius norma æstimatio rerum hereditariarum a iudicio tutelari, (*Waysen-Gericht*) facta agnoscat. Rescript. ad Præfectum Uracens. dd. 8. Febr. 1687.

a) LEYS. *sp.* 432. m. 1. 2. ubi & alios æstimandorum bonorum hereditariarum modos, eorumque commoda & incommoda explicat.

§. XIII.

DE LEGATIS SOLVITUR GABELLA, NON VERO
DE MORTIS CAUSA DONATIONIBUS.

Quæ de omnibus bonis hereditariis debetur, gabella etiam a legatario de re legata sibi relicta ex communi Ddrum solvi debet sententia, cum non ipse tantum solus emolumenta inde percipiat, *arg. l. 10. de R. 7.* sed cum rei etiam legatæ dominio simul omnia in eum transire onera censeantur, nisi de contraria testatoris voluntate constet. Majori vero difficultati altera obnoxia videtur quæstio: an donationes mortis causa gabellæ præstationi subsint? cum ipse textus Institution. in §. 1. de donat: eas per omnia fere legatis connumeret, & ipsa introducti in legatis detractus ratio ad illas quadret. Utur vero hæc sint, tamen a legatis ad mortis causa donationes nulla procedere potest consequentia ^{a)}. Fluctuant enim hæc inter contractus & ultimas voluntates ita, ut in favorabilibus quoad effectum tantum legatis exæquatæ dici possint, cum in minus favorabilibus, uti in detractus materia contractuum potius obtineant vicem. Deinde & expedita juris regula est, quod leges correctoriæ, quales de jure detractus disponentes sunt, ab uno ad alterum casum extendi nunquam possunt, sed strictissime semper sumendæ sint, licet & ipsa legis ratio generalem potius interpretationem suadeat.

a) FERD. CHRIST. HARPPRECHT in *Responsis Criminal. & Civil.*
resp. 84. n. 62 — 65. GEORG. FRID. HARPPR. in *Conf. Tubing.*
Vol. VII. c. 8. n. 59. 60.

§. XIV.

§. XIV.

QUID DICENDUM SIT DE NOMINIBUS?

Occurrit plerumque hic & quæstio: an de nominibus etiam deducere liceat gabellam? cum neque bonis mobilibus neque immobilibus proprie accenferi possint, sed tertiam & peculiarem rerum speciem constituere censeantur, l. 7. §. 4. de pecul. l. 15. §. 2. de re judic. l. 1. C. de pign. præf. Licet autem ex præcedenti §. jam constet, quod in materia detractus non nisi restrictiva locum habeat interpretatio, tamen in Wirtembergia gabellæ nomina subesse, eo minus asserere dubitamus, cum *Ord. Prov. Wirtemb. in Tit. IV. §. 4.* in genere de hereditatibus extraneis delatis, utpote quatum & partem nomina constituunt, decimam deduci jubeat. Neque quicquam interest, an in domicilio defuncti, an extra illud existant, cum nunquam illa circumscribantur loco, sed ex persona potius creditoris æstimentur, ita, ut adinstar mobilium in eo loco dicantur esse, ubi creditor suum habet domicilium a).

a) GE. FRID. HARPPR. *tit. L. Conf. XI. n. 40* — 51. LEYS. *sp. 429. m. 5.*

§. XV.

BONA DOTALIA TAM IN MATRIMONIUM, QUAM
IN MONASTERIUM ILLATA A GABELLA
IMMUNIA SUNT.

Ex communi tantum non Ddrum sententia a) a gabellæ præstatione bona excipiuntur dotalia. Leges enim detractus inducentes uti ultra casus in ipsis expressos extendi nequeunt;

nequeunt; ita & tantus in jure dotis favor est, ut alimentis ac piis causis æquiparentur, ab omni onere dubio procul exemptis. *l. 31. de condict. indebit. l. 1. soluto matrim. &c.* Deinde nec hereditaria dotis collatio, qua medianre cum reliquis rebus hereditariis confunditur, immunitati illi quicquam derogat, cum unice illa æqualitatem inter liberos servandam intendat, neque ideo ad alium ipsi prorsus contrarium finem porrigi possit. Pari favore dignæ reputatæ & dotes sunt a Ddbus *b)*, filiabus monasterium extra territorium ingressis datæ; non quidem quod ingressus in religionem matrimonium spirituale continere dicatur, sed quia dotes hæ non nisi in compensationem alimentorum perpetuorum monasteriis offeruntur, quæ juribus & privilegiis piarum causarum circa collectas, indistincte gaudent. Secus vero sese habet, si statuta hujus vel illius loci particularia, bonis dotalibus immunitatem a detractû adimunt. Rarissima quidem sunt; non omnibus tamen destituimur exemplis. Ita enim videre licuit documentum monasterii Rothensis, vi cuius inde ab antiquissimis temporibus uniformis ibi obtinuit, & adhuc obtinet consuetudo, de omnibus bonis dotalibus alio transferendis gabellam detractû deducendi, ita, ut nullum observatum discrimen sit, an in monasterium illata illa fuerint, an vero in matrimonium data?

- a) GE. FRID. HARPPRECHT in *allegg. Vol. C. XIII. n. 43. sqq.* illustr. HOMMEL in *Rapsodia quæstionum in foro obvientium. p. 705.* EISENHARD *Erzählungen von besondern Rechtshandeln. P. II. n. V.*
- b) SCHOEFF in *decision. nova XXIX. & allegg. apud ipsum Scriptores.*

§. XVI.
IN WIRTEMBERGIA EXCIPIUNTUR A GABEL-
LA I. BONA DOTALIA ET II. BONA EMIGRAN-
TIUM, EX QUIBUS ALII USUMFRUCTUM
HABENT.

Quibus in §. præc. immunitatem dotium a gabellæ præ-
statione vindicavimus, argumenta in univcrsum etiam in Wir-
tembergia sunt approbata, cum *Rescr. Gen. dd. 28. Jul. 1683.*
bona dotalia a detractū ita liberata velit, ut ne eorum qui-
dem collatio in hereditatibus necessaria ullo eum modo indu-
cere possit. Eadem se ratione habent etiam bona subditorum
emigrantium, in quibus ususfructus aliis concessus est, (*hin-
terfallige Güter*). Licet enim hic impedimentū quidem sit,
quo minus exportare illa liceat; tamen finito illo, rerum he-
reditariarum qualitate non induuntur, cum emigrantibus an-
te ipsorum discessum acquisita jam fuerit eorum proprietas.
Atque hinc est, quod bona hæc, si pleno deferuntur jure, ab
omni detractū immunia, uti reliqua emigrantium bona, judi-
cari debeant, cum ex supra dictis gabella emigrationis in Wir-
tembergia profus exuler. Ita vero Rescriptum superius apud
HOCHSTT. in Extractū Rescript. Ducalium P. I. p. 116. de ho-
rum bonorum exemptione a gabella: „Nachdem auch wegen
Abforderung des Abzugs von den Heurath-Gütern —; Als ist
Gnädigst resolvirt, daß, weil die Collatio der Kinder, nicht
um empfangener Erbschaft willen, sondern zu anstellender
Gleichheit unter denen Geschwistern erfordert wird, von der-
gleichen hinausgenommenen Heurath-Gütern kein Abzug ge-
fordert, sondern gleichwie andere eigenthümliche vorhin ererb-
te, oder auf andere Wege zugefallene Güter, die ein Kind Zeit
Hinausziehens besizet, davon befreyt bleiben sollen.“

§. XVII.

§. XVII.

QVINAM PRO EXTRANEIS PRAESERTIM IN
WIRTEMBERGIA HABENTVR, AD SOL-
VENDAM GABELLAM OBSTRACTIS.

Personæ, quæ gabellam solvere tenentur, sunt omnes extranei, qui *actu* bona hereditaria exportant, subducuntque oneribus territorii publicis, ubi defunctus suum habuit domicilium. Cessante enim honorum translatione cessat ipsa etiam gabella. a) Nihil autem refert, an bona illa in alieni domini territorium exportentur, an vero in tale, quod ut personaliter unitum, ab eodem possidetur Principe, cum unio territoriorum personalis hæc a se invicem separata & distincta relinquat, ita, ut unumquodque propriam ac peculiarem suam constitutionem retineat, nec ad alterius onera quicquam conferat. Luculentissimo huc nobis exemplo est Wirtembergia, quæ in cives Montisbeligardenses, uti comitatus Montisbeligardæ vicissim in Wirtembergicos jus detractus exercet, cum unio inter hæc realis nulla sit, nec arariam unius in oneribus alterius ferendis concurrat. Eodem sic modo gabellæ præstationi in Wirtembergia subjiciuntur illi, qui in bonis Serenissimi nostri Principis patrimonialibus fideicommissis perpetuo oneratis, (*Cammer-Schreiberey Güter*), uti v. c. in castro Liebensteinensi cum pagis suis annexis domicilium suum habent, ac viceversa, cum redditus ex his provenientes patrimonio Principis (*der Cammer-Schreiberei*), non arario Ducatus publico cedant. b) Exceptio tamen est in Dynastia Welzheimensi, cum vi Refer. Gen. d. 23. Oct. 1723. inter cives Wirtembergicos & Welzheimenses detractus vicissim cesset.

C 2

u) Com-

a) Commendatur hinc plerumque a Ddbus cautela, ut extranei in loco domicilii defuncti bona sua relinquunt, cum hoc modo a gabellæ detractioe liberentur. *Leyf. sp. 431. m. 7. & sp. 432. m. 7. THOMAS in alleg. dis. §. 33. sq.* Licet casus hic in Ducatu Wirtembergico rarius accidere possit, quia bona mobilia nemo facile peregrinorum in Ducatu relicturus est; quod autem adinet ad bona immobilia, extranei & forenses hæc retinere non possunt, sed intra biennium illa subditis vendere tenentur. *Ord. Prov. Wirt. tit. 17. §. 6. p. 37.*

b) Magnif. Dn. D. HOFMANN vel potius sub ejus præsidio Exc. Dn. D. BREYER in *Dis. de fidei commissio Serenissimæ Gentis Wirtembergicæ, imprimis de Corpore dicto Cammerschreiberei-Gut. Tub. 1769. §. 22. & §. 47.*

§. XVIII.

QVID SENTIENDVM SIT DE HEREDIBVS SVIS ET LEGITIMIS PRAECIPVE IN WIRTEMBERGIA.

Ab hac gabellæ præstatione eximuntur fere communiter heredes sui & legitimi, si parentibus succedunt suis. Constare enim videtur magni ceteroquin nominis Jctis a) ex ipsis legibus, quod liberi, unam cum defuncto personam representantes, non tam hereditates parentum percipiant, quam dominium potius continent, & liberam administrationem bonorum consequantur. *l. II. de liber. & posthum. l. 6. §. 5. de acq. vel omitt. heredit.* Utut vero hæc sese habeant, in mate-

materia tamen juris detractus ex unico hoc Juris Romani principio argumentari vix audeo, licet idem & in juribus detractui haud abfimilibus, in Vicesima, puta, hereditatis Romanorum observatum olim fuerit. Inhærendum mihi potius videtur esse ipsis Germaniæ moribus, ac consuetudinibus, cum nihil minus quam universaliter in gabellæ ab hereditatibus paternis detractio principium illud approbent, sed hanc mox jubeant, mox prohibeant. *b)* In Wirtembergia certe in veterata obtinet observantia, *c)* vi cujus hereditates paternæ gabellæ detractus subjacent, nec quidem, arbitrator, sine omni æquitate, cum principium illud, quod videlicet hereditas paterna non sit hereditas, subtilitatem potius Romanam redoleat, neque ideo ulla amplius ratio supersit, cur hereditates istæ a detractu immunes censerî debeant.

- a)* HARPER. in sæpe citato Vol. VII. consil. Tubingg. c. 10. n. 22. WERNH. select. Obf. forens. P. 7. O. 55. & alii.
- b)* Illustr. Dn. ZOLLER in *Analeſis de jure detractiois ſpecialim foro Saxonico accommodatis*. Lipſ. 1769. §. XXII.
- c)* Sæpe laudatus HARPPRECHT in cit. Vol. VII. c. 9. n. 20.

§. XIX.

PERSONAE A GABELLA EXEMTÆ SVNT I. MILITES.

Ordo jam nos ducit ad personas illas, quæ ubique fere in Germania ex peculiaribus privilegiis immunitatem a gabella nactæ sunt. Prius autem, quam in iis recensendis progredi licet, id præmittendum esse haud abs re duco, quod

privilegia ista in personam tantum concepta sint, nec ideo in heredes transitoria præsumi possint, nisi in ipsos etiam specialiter directa fuerint, cum non nisi intuitu personæ aut dignitatis dentur, quæ cum ipsa expirat morte. a) Primo jam loco nominandi videntur *Milites*, quibus maxima subinde ob summum vitæ, quod reipublicæ causâ subeunt, periculum privilegia concessa sunt. Atque inter hæc, uti in multis aliis provinciis, ita etiam in Wirtembergia est immunitas a detractû, cum Rescr. d. 9. Mart. 1741. milites Wirtembergicos ex alieno territorio oriundos vel ex ea ratione a gabella eximat, quod nullibi domicilium sibi constitutum habeant, nec ideo tam facile hereditaria sua exportent bona. Per se igitur jam cadit immunitas hæc, si milites illi extra territorium domicilium suum pristinum reservarunt, aut novum plane constituerunt, cum cessante legis ratione cesset & ipsa legis dispositio.

a) WERNH. in Oo. forens. P. X. o. 114.

b) De immunitate militum Brandeburgicorum a gabella testatur *Ludewig in den Hallischen gelehrten Anzeigen* P. II. 43. Stuk. p. 217. sqq.

§. XX.

II. CLERICI TAM PONTIFICII, QUAM AUGUSTANÆ CONFSSIONI ADDICTI ET IN SPECIE WIRTEMBERGICI.

Referri secundum huc merentur Clerici, quorum immunitatis a tributis apud Pontificios a) tantus favor est, ut ipsa

ipsa excommunicationis pœna eos maneat, qui res aut personas Ecclesiasticas aliqua collectarum aut aliarum exactio-
 specie onerare annuntur. *l. 5. C. de Episcop. & Cleric. c. 7. X. de immunit. Eccles. arg. c. 4. X. de domibus religios.* Nec minus apud Protestantes exemptione a detractus onere digni reputantur Ministri Ecclesiæ, cum ex communi eaque notissima Ddrum sententia *b)* ea in dubio præsumatur, nisi lex vel consuetudo particularis detractum apud illos inducat. Quæ vero cum utraque in Wirtembergia deficiat, non est, cur amplius dubitemus, quin Ministri Ecclesiæ Wirtembergici a gabella detractus immunes sint. Cum autem privilegium hoc bona Clericorum mortuorum alio transferenda tantum concernat, ex alio prorsus fundamento decidi ea debet quæstio, an Serenissimi Ducis nostri Stipendiarii, qui apud Exteros munere Ecclesiastico aut alio in hereditatibus sibi in Ducatu delatis funguntur, immunitatis a detractus privilegio gaudeant, si regressum sibi in patriam reservarunt? Ipsa Praxis duo hic distingui vult Wirtembergica, utrum scilicet illi jus Civitatis retinuerunt, & singulis annis præstationes civium (*Bürger-Geld*) exsolverunt, an vero illud resignarunt? In priori casu gabella ipsis tanquam civibus in hereditatibus transferendis remissa est, in posteriori vero deducenda, quia resignatio Civitatis istos non potest non in numero extraneorum collocare. Reservatio enim regressus in patriam illum tantum operatur effectum, ut in suo obligationis erga Clementissimum Principem nostrum remaneant nexu, atque ideo in casu revocationis redire in patriam teneantur.

a) GE. FRID. HARPPR. in *Vol. VII. c. X. n. II. & allegat.* apud ipsum Scriptores.

b) LEYS. *sp. 431. m. BOEHM. J. E. P. L. 3. 1. 5. S. 174.*

III. PROFESSORES ET ALIA ACADEMIÆ MEM-
BRA, IN SPECIE UNIVERSITATIS
TUBINGENSIS.

Eodem cum Clericis immunitatis jure a detractū gaudent & Professores, & alia Academia membra, quæ studio-
rum causa ibi morantur. Fundamentum immunitas hæc
suum habet in vulgarissima illa Auth. *Habita C. Ne filius
pro patre*, cujus viridem observantiam communis Germaniæ
praxis a) testatur. Imo accidit haud raro, ut peculiaribus ad-
huc privilegiis circa immunitatem a detractū prospectum Aca-
demiis sit. Ita obtinuit Universitas nostra EBERHARDINO-
CAROLINA a *Serenissimo Duce JOHANNE FRIDERICO
per Rescr. dd. 18. Apr. 1613.* privilegium immunitatis a detrac-
tū fere absolutum, cum non Professoribus tantum tam Ordina-
rariis quam Extra Ordinariis, Syndico, ac Notariis Universitatis,
sed ipsorum etiam liberis ac nepotibus concessa illa fuerit,
exceptis tamen reliquis Civibus Academicis, qui vi ejusdem
Rescripti gabellæ detractus subjacent. Vide sis ipsum Extra-
ctum Rescripti hujus ad Senatū Academicum Tubingen-
sem dati: „*Zum siebenden die Nachsteuer belangend, ob wir
wol genugsame Ursach, diß Orts das vvenigste zu begeben: Je-
doch vvollen vvir alle Professores, Syndicum, und Notarios
Universitatis deren Kinder, und Kinds-Kinder des Abzugs bie-
mit befreyet haben. Die andre Cives Academici aber alle, keine
ausgenommen, sollen Uns die Nachsteuer, oder Abzug zu er-
statten schuldig seyn.*“ Atque in tranquilla, & non interrup-
ta privilegii hujus possessione conservata hucusque fuit Aca-
demia nostra, cum haud ita pridem, ut unico saltim exem-
plo

plō utar, nepos quidam Professoris b. SCHWEDERI, qui Es-
lingæ moratur, pro exemto a detractū, in hereditate ipsi de-
lata declaratus fuit. Resol. Duc. ad Præfectum Tub. dd. 19.
Aug. 1763.

a) LEXS. sp. 431. m. 4.

§. XXII.

IV. MINISTRI ET CONSILIARII PRINCIPUM.

Non postremum sed primum inter privilegiatas has per-
sonas locum occupant Ministri, & Consilarii Principum,
cum ipsorum & dignitas, & administrandæ Reipublicæ cura
favore hoc jam dignos eos reddat. Atque hinc arbitror,
quod privilegium hoc Consiliariis Actualibus datum potius
sit, nec ad titulares, aut exterorum plane Principum Consi-
liarios extendi possit, nisi lex aut consuetudo particularis a de-
tractu eos immunes velit.

Cum vero brevis temporis, cui alligati sumus, plura
scribere non sinat, liceat heic filum abrumpere, id unicum
in votis habentibus, ut brevior hæc, quam de singularibus
potissimum detractus Wirtembergici, quantum eorum
copia haberi potuit, dedimus, delineatio haud
prorsus displiceat.

D

Ver.

Verzeichnifs und Bericht

Geistlich- und Weltlicher Stände des Heil. Röm. Reichs auch Adels - Personen, so mit unsrem Gnädigen Fürsten und Herrn, Herrn Friderichen, Herzogen zu Württemberg &c. des Abzugs und Nachsteuer wegen, und nahelichen also verglichen, daß auf zutragende Fall von keines Untertanen nichtzeit mehr abgefordert, und genommen werden soll, als vermög Befehls von Stutgärdt aus, uf den 13. Maji Anno 1551.

GEISTLICHE STÄNDE.

Speur.

Augspurg.

Straßburg.

Wormbs.

} Bischoffen.

Abbt zu Zwysalten.

Das Frauen Closter Söflingen. Mit dem Commentbur zu Villingen, derselbigen zugehörigen Dörffern, auch Rohrdorf und Dezingen sind sie also verglichen, daß von jedem Gulden mehr nicht als drey Kreuzer, zur Nachsteuer, hincinde genommen worden.

WELT.

WELTLICHE STÄNDE.

Herr Herzog Ferdinand zu Oesterreich der Herrschaft Hohen-
berg halber.
Die churfürstliche Pfalz.
Herzog Hans Pfalzgraf zu Zweybrük.
Vogtey Anhorn, dem Haus Oesterreich gehörig.
Grafen zu Fürstenberg, so viel Kirnberg Keizingen, und
Wolffacher Herrschafften betreffen thut.
Graf zu Hanau Liechtenberg.
Graf zu Helfenstein, außserhalb Wiesensteig.
Graf zu Zimmern, so viel Oberndorf belangt.
Heinrich Freyherr zu Leinspurg für sich und seines Bruders
Schenk Christophs seel. Kinder.
Hanns Jacob Freyherr zu Mörspurg.
Fucker, so viel Sternfels betrifft.
Freyherr zu Brommelberg.
Herr zu Rappolstein.

RITTERSCHAFT UND ADEL.

Hanns von Westerfetten zu Trabenbeimb.
Wolff von Hortheimb.

D 2

Bern-

Bernhard von Stein zum Reichenstein Niederstozingen.
 Harthausen und Ittenhausen.
 Peterschebr von Schwarzenburg.
 Wiedergrün zu Stauffenberg.
 Engelbold von Kaltenthal.
 Buppel von Stein zu Emerkingen.
 Martin von Nippenburg.
 Gan Erben zu Meyenfels.
 Erasmus von Veningen.
 Die von Gemmingen betreffend Steinsfeld.
 Wolff Dietterich von und zu Stadion, und Arneck.
 Georg von Windeck.
 Carl von Adolpfsheimb.
 Egloff von Schekkeimb.
 Wilhelm von Genneckb und Uhrenbach.

FREY-UND REICHS-STÄTT.

Straßburg.
 Speyer N. helts aber nit.
 Wormbs.
 Colmar,

Hagenau.

Hagenau.
 Schlettstatt.
 Offenburg.
 Statt Baaden.
 Bennigheimb und Erligheimb
 Bopphardt, im Stift Trier gelegen.
 Nördlingen.
 Badenlurg.
 Statt Moltzheimb.
 Weyl der Statt.
 Statt Rinfelden.

PRÆNOBILISSIMO atque CLARISSIMO
 DOMINO CANDIDATO
 RESPONDENTI, AUCTORI HUIUS DISSERTATIONIS INAUGURALIS DOCTISSIMO,
 COMMENSALI SUO HUCUSQUE
 SUAVISSIMO, S. P. D.

PRÆSES.

Obtulisti mihi Dissertationem Tuam inauguralem proprio Marte conscriptam: *De Jure Detractus, speciatim Wirtembergico*, quæ Thematis æque præstantia ac ejus elaboratione sese non parum commendat; conjungit enim cum brevitate soliditatem & elegantiam, & novum idemque luculentum Tuorum in Jurisprudencia profectuum, quos antea jam in Examinibus satis comprobaveras, exhibet Documentum, eoque laudabilius, quod, ut optime novi, aliis laboribus districto, & præterea iter proxime instans paranti parum temporis relictum erat, quod elaborandæ Tuæ Dissertationi impendere poteras. Plura quidem

quidem de hoc ipso Argumento utilissimo, & quotidie fere in obvio, dici potuissent, sed olim forsan opportuniori tempore, & si Acta publica inspiciendi facultas Tibi concessa fuerit, facilius supplenda.

Quod reliquum est, Te dimittere non possum, quin publicum addam Testimonium Tuæ, dum inter nos versaberis, industriæ morumque concinniorum, quibus Te omnibus probasti. Precor DEUM T. O. M. ut non solum porro sua Tibi adesse gratia, sed etiam Te aliquando saluum atque sospitem, in solatium S. R. Domini Parentis, in Patriam reducere velit. Dab. Tub. d. XXVII. Martii

MDCCLXXIII.

ULB Halle
005 362 318

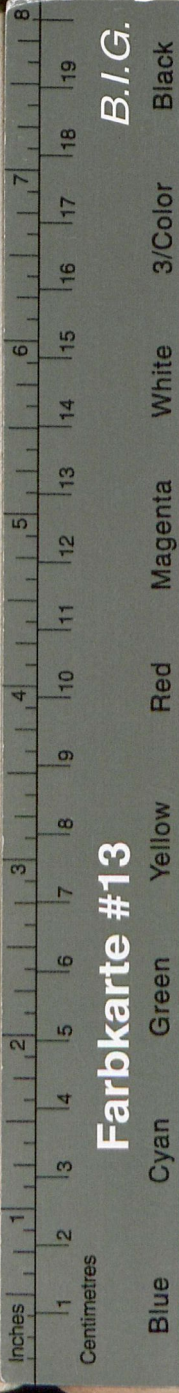
3

VD18

B.I.G.

Farbkarte #13

Pub. 15. num. 17.

NAVGVRALIS IVRIDICA
DE
E T R A C T V S
SPECIATIM
EMBERGICO

1773, 1.

QVAM
A N T E D E O
C T O R E
BERHARDINO-CAROLINAE
FICENTISSIMO,
FICENTISSIMO DVCE ET DOMINO,
D M I N O

se

R O L O
BERGIAE AC TECCIAE rel. rel.
VUM ORDINIS AVTORITATE
P A E S I D E

STOPHORO CANZ,
QVE DOCTORE, HVJVSQVE PROFESSORE
IO, SERENISSIMI CONSILIARIO,
TORE SVO PIE DEVENERANDO
RADV DOCTORIS
IART. MDCCLXXIII.
ICE TVEBITVR
AVTOR

RICVS ERBE, Neostadiensis,
M, ac PHILOSOPHIAE MAGISTER.

TTTERIS SIGMVNDIANIS.

